

ki. Mindez egyrészt alátámasztja azt az igényt, hogy a telek beépítése előtt annak teljes területét fel kell tární, másrészt valószínűsíti, hogy az általunk keresett csűr vagy istállóépület a vizsgált területtől kissé nyugatabbra, a szomszéd telek alatt helyezkedett el.

MAGYAR KÁROLY

70. Budapest, I. Logodi utca 49.
(KÖH 76433)

Kö

2010 őszén régészeti megfigyelést folytattunk a ház egyik lakásában, egy falalapozást megerősítő munkálatok miatt. A falalapozás során egy nagyméretű, leletszegény, 15. századi beásást bolygattak meg.

BENDA JUDIT

71. Budapest, I. Ostrom utca 5.
(KÖH 76431)

Á, Kö

2010 nyarán és őszén régészeti megfigyelést folytattunk az épületfelújítási munkákhoz kapcsolódó földmunkák mellett. Az épületben végrehajtott medencemélyítés során az altalaj fölött vékony bolygatatlan humuszréteget, e felett vastag modern feltöltést találtunk. A ház építésekor ezek szerint nagymértékű terepegyengetést hajtottak végre az erősen lejtő domboldalon. A helyiség D-i végében talált beásás újkorinak bizonyult.

A 17. helyiségben szintsüllyesztés során egy 1 m széles középkori kőfal alapozása került elő, míg a 15. helyiségben egy Árpád-kori szemégtödör alja.

A kocsielhajtó rámpájának mélyítésekor kiásott föld modern bolygatás, valószínűleg ez is a ház építésének terepegyengetésekor került feltöltésre.

BENDA JUDIT

72. Budapest, I. Rác fürdő
(KÖH 39577)

Kú, Tő

A Rác fürdő régészeti feltárásának befejezését követően a kivitelezési munkák során a BTM régészeti szakfelügyeletet látott el. 2008–2010 folyamán az alábbi területeken végeztünk munkát.

Az épület belsejében a török fürdő átmeneti helyisége és a török kori WC közötti ajtó kibontása során felszínre került a török kori ajtó csúcsívének indítása és az azt övező lépcsős díszítés indítása.

A török fürdő török kori WC-jében elbontották az újkori medencét. Alatta felszínre került a török kori elvezető csatorna, ami megerősíti a korábbi feltételezést, hogy itt volt a 16. században a WC.

A török kori előcsarnokban, annak DNy-i falán kibontották az elfalazott nyílásokat. Ekkor kiderült, hogy ezek a török korban nem ablakok, hanem fülkék voltak, a már korábban a szivattyúház területén feltárt másik

2 fülkéhez hasonlóan. Most 3 fülkét sikerült kibontani, melyeknek a csúcsívindítása is felszínre került. Így ezen a falon 6 fülke helyezkedhetett el (egy még ma is a barokk boltozat mögött található).

A török kori előcsarnok területén, az új „hamam” területére eső részen az újkori medencék alól felszínre került a török kori kőpadló.

A tükörfürdő környékén, a zsírfogó akna területén a nagyon mély újkori bolygatás alatt az altalajt találtuk meg, amelyben az épület sarkánál 1 gödörészlet került felszínre.

A barokk kapu előterében az Ördög-árok partját találtuk meg, nagyobb iszapos feltöltéssel. A feltöltés középkori rétegében egy malom(?)lapát került felszínre.

Az elektromos vezeték fektetésekor a Hadnagy utca és a Krisztina út találkozásánál áthelyezett lámpánál újkori feltöltés látszott, egy pince betömedékelése; a kereszteződéstől ÉNy-ra egy kőfal látszott, melynek kora meghatározhatatlan volt.

PAPP ADRIENN

73. Budapest, I. Rudas fürdő környéke
(KÖH 43163)

Kú

A Rudas fürdőt D-ről körbekerülő csatorna készült, e munkálatok mellett végeztem régészeti megfigyelést 2009. december 4. és 2010. március 29. között.

A Rudas fürdő és a Duna közötti szakaszon felszínre került egy nagy tömbkövekből készült fal. Az iránya megegyezik a csatorna nyomvonalával. Teljes szélességében a csatorna területére esik, így a munkálatok során a fal szinte teljesen elbontásra került. A köveket fémkapcsok kötik össze, a kötőmök kb. 1×0,5 m méretűek. A fal felett kb. 2 m-es újkori feltöltés található. Maga a fal is újkori, egy korábbi (19. sz. közepi) Duna menti támfal, a térképes adatok szerint 1824 előtt készült, vélhetően 1810–1824 között.

A fürdő bejárata előtt a fal szerkezete megváltozott. Nagyméretű törtkövekből rakott falként folytatódott D felé. A fal teteje viszont kb. ugyanabban a magasságban (2 m mélyen) került felszínre. Iránya is változatlan, a kivitelezés során a fal Duna felőli falsíkját, ill. a falmagot bontották el, a fal hegy felőli falsíkja maradt csak meg. Két falsíkját kváderkövekből rakták, falmagja törtköves. A fal kőanyaga főként puha mészkő, minimális (nagyméretű) téglá látható benne. A fal kövei között kötőanyag, habarcs nem látható. A felszínre került fal jellegében megegyezik az alsó rakparton (Szabadsághídnál) felszínre került támfallal.

A csatorna D-i, beforduló szakaszán egy 19. századi épület belsejében halad a csatorna. Előkerült a K-i és a D-i fala ennek a helyiségnek, belső felülete vakolt, egyszerű fehér festéssel. A padló vékony betonréteggel van borítva.

A fenti épület K-i falától a Duna felé 45 cm-rel egy 105 cm széles kő támfal áll. A kettő között kavicsos, tör-

melékes feltöltés. A kőfal jellegében megegyezik a fürdő és a Duna közötti falszakaszon elbontott kváderköves támfallal: puha mészkőkváderekből készült, minimális téglafelhasználással, kötőanyag nem látszott.

A kivitelezés a fürdő és a hegy közötti szakaszának D-i végénél kőtörmelékes feltöltés volt látható – olykor igen jelentős méretű sziklákkal. Ebben a feltöltésben már történeti leletek is voltak.

A Rudas fürdő uszodarészének magasságában, a fürdő falával párhuzamosan, a csatorna árkanak hegy felőli oldalában egy kőfal került felszínre. A munkálatok során nem sérült. Jellegéből 18. századnak vélhető.

Észak felé haladva kb. 150–170 cm mélységben nagyméretű sziklák találhatóak, majd a Gellérthegy sziklája közvetlenül az út alatt jelentkezett, felette kultúrreteg nem látszott.

PAPP ADRIENN

74. Budapest, I. Szentháromság tér keleti oldal (KÖH 52378)

Kú

A budai Vár területén több helyen gázvezetékcsereét hajtották végre, jórészt régi nyomvonalon. A Szentháromság tér K-i oldalán, a Szentháromság szobor felőli részen, É-D-i irányban, mintegy 45 m hosszan új nyomvonal létesült, itt régészeti feltárás vált szükségessé 2010 júniusában. A D-i szakaszon a természetes sziklafelszín közvetlenül az útalapozás alatt találtuk meg. Dél felől 19–23 m között egy ÉNy-DK-i irányú mélypinceszakaszt tártunk fel. Déli felét a Ny-K-i irányú távhővezeték beásása roncsolta szét. A pince a kiásás mélységéig 17. századi visszafoglalás kori törmelékkel volt betöltve. Tőle É-ra 22–26 m között egy ÉNy-DK-i irányú, kéthelyiséges pinceszakaszt tártunk fel, melynek hasonló korú betöltése már közvetlenül a jelenlegi útalapozás alatt jelentkezett.

B. NYÉKHELYI DOROTTYA

75. Budapest, I. Tárnok utca 12. (KÖH 76435)

Kő

2010. július 28-án régészeti megfigyelést folytattunk a ház udvarán, ahol a kövezetet egy csatornarepedés miatt bontották fel. A felbontott szakaszon egy kisméretű, törtköves falú, középkori pince DNy-i sarkát tudtuk beazonosítani. A pince boltozatát már korábban (19. sz.) elbontották, a pincét részlegesen, sirtes földdel betöltötték.

BENDA JUDIT

76. Budapest, II. Csalogány utca 43. (KÖH 76427)

Kő, Kú

A telken a bontással párhuzamosan régészeti megfigyelést végeztünk 2010 nyarán. Az iskolaépület pincefala-

inak eltávolítása során láthatóvá vált a telek régészeti rétegződésének egy része. Az iskolaudvar magas feltöltése miatt a bontás során keletkezett metszetszalban két réteget tudtunk elkülöníteni: egy sárga, agyagos modern feltöltést és az alatta húzódó vastag humuszréteget. A humusz annak a 18. századi kertnek a földje lehet, amely nagyjából 150 évig a karmelita rend birtokában lévő terület termőföldjét alkotta. A telek ÉNy-i részén lévő „nyúlványban” a markoló munkája láthatóvá tette egy keskeny sávon a várható rétegvizonyokat: ez szintén modern feltöltést, 18. századi kerthumuszt, 16–17. századi török kori pusztulási réteget, és vastag középkori réteget jelentett.

BENDA JUDIT

77. Budapest, II. Margit körút 19–21. (KÖH 73641)

Kú, Tő

2010. szeptember 21. és október 20. között próbafeltárást végeztünk a 19. sz. végén épült egykori iskola területén. A Margit körúttal párhuzamos épülethez Ny felől egy tornaterem csatlakozik, melynek É-i és D-i oldalán udvarok helyezkednek el. Az É-i udvaron egy DNy-ÉK-i tájolású, melléklet nélküli, valószínűleg hódoltság korabeli sír került napvilágra. A tornaterem D-i falával párhuzamosan futott a 18. század elején felépült ágostonos templomtól É-ra található temető É-i zárófala. Ezen az udvaron előbb bolygatott embercsontok, majd mélyebben 10, többnyire koporsós, Ny-K-i tájolású 18. századi sírt tártunk fel.

Munkatársak: Szilágyi Gábor régész, Németh Katalin rajzoló, Viemann Zsolt geodéta.

BENCZE ZOLTÁN

78. Budapest, III. Aquincumi polgárváros déli része (KÖH 31058)

Ró

Az aquincumi polgárváros DK-i szegélyéhez tartozó, közvetlenül a D-i városfal külső és belső oldalán fekvő területen a BTM Aquincumi Múzeuma pályázathoz kapcsolódóan új bejárati komplexumot, római kori épületrekonstrukciót épített, ill. rendezte a területet. A fentieknek megfelelően három területrészen folytattunk megelőző jellegű kutatásokat 2010. április–május folyamán.

Déli városfal és közvetlen környezete

A polgárváros D-i városfalának zónájában a pályázat során két, kör alaprajzú torony épül majd, amelyben lehetőség lesz az itt előkerült emlékek bemutatására. A leendő tornyok és köztük a fogadófal a városfal irányát követik, azt szimbolizálják. A területen korábban részben Nagy Tibor kutatott 1946–47-ben, aki a városfal egy részletét, ill. a falon kívüli első épület(ek?) részleteit (*deversorium*) találta. Ehhez az épületkomplexumhoz tartozhat a jelenlegi MHSZ épület alatt Zsidi Paula